

A FŐSZERKESZTŐK FÓRUMÁNAK AJÁNLÁSA A HÍRINFORMÁCIÓ IDÉZÉSÉRE ÉS ÁTVÉTELÉRE VONATKOZÓAN (2012/I.)

A sajtóban természetes, hogy egyes szereplők hivatkoznak egymás információira. Az idézések, hivatkozások tekintetében egyszerre kell érvényesülnie annak a szempontnak, hogy a köz számára fontos és hasznos információk minél gyorsabban terjedjenek, hogy a piac egyes szereplői által megszerzett és nyilvánosságra hozott információk minél nagyobb közönséget érjenek el és annak, hogy az eredeti információ megszerzésébe fektetett munkért az azt megszerző szerkesztőség kapja meg a szükséges tiszteletet és presztízst.

Az exkluzív információ – és az abból előállított tartalom, legyen az szöveges, hangzó, képes, vagy mozgóképes tartalom – szellemi tulajdon. Ennek idézésénél különös gonddal kell eljárni, hogy a tartalom előállítójának szakmai és üzleti érdekei ne sérüljenek, hiszen anyagi és emberi erőforrásokat vett igénybe a tartalom előállításához, ugyanakkor az információ szabad áramlása előtt ne legyen akadály, tehát a tartalom-előállítással foglalkozó közösségek egymás anyagaira építve biztosítsák az állampolgárok információ-eléréshez való jogát.

Jelen ajánlás minden médiumtípusra (nyomtatott, online, elektronikus) vonatkozik, kivéve azokat az eseteket, ahol a szöveg specifikusan hivatkozik egy-egy platformra. Ugyanakkor nem vonatkozik az átvétel olyan formáira, amely üzleti megállapodás keretében vagy egyedi megállapodás révén jönnek létre.

o

1. Az eredeti információ forrásának megnevezése

A nem üzleti megállapodás keretében vagy engedéllyel átvett információ esetében mindig figyelemmel kell lenni arra, hogy az átvevő szerkesztőség hivatkozzon az információt eredetileg feltáró szerkesztőségre. Ez alól nem jelenthet felmentést, ha az eredeti információ közlője az átvevő versenytársa és nem úszható meg a forrás megjelölése egy kategória („egy hírportál”, „egy kereskedelmi televízió”, „egy bulvárlap”) megjelölésével. Nem szabad azt a látszatot sem keltetni, hogy az idéző médium állította elő a tartalom meghatározó részét, és csak egy rövid, hivatkozott rész az idézett médium munkája, amennyiben ez nem fedi valóságot. Online felületeken továbbá elvárható, hogy az idézet vagy az átvétel alapján készülő anyagban az ésszerűség diktálta lehető legkorábban linkkel is kell jelölni az eredeti forrást vagy az eredeti közlés helyét. Televíziós műsorokban az eredeti tartalom forrását szóban és inzertben is meg kell jelölni.

o

2. Az átvétel, idézés formája, terjedelme hírinformációk esetében

Az átvétel jellemzően függő beszédben készült, az eredeti münél rövidebb ismertetés. Az átvétel formája sosem lehet szövegszerűen megegyező, legfeljebb egyes mondatok, vagy szövegszerűen fontos mondatok vagy szövegrészek lehetnek pontos idézetek. Az átvétel formáját, terjedelmét befolyásolja, hogy az átvevő szerkesztőség képes-e saját információval kiegészíteni az eredeti közlést vagy a cikk maga pusztán az eredeti közlésre alapul. Amikor az

átvevő saját információi kiegészítéseként vesz át más szerkesztőségek által feltárt információkat, nincsenek terjedelmi korlátai az átvételnek, de az átvétel formája minden esetben ismertetés, összefoglalás a forrás megjelölésével és sosem pusztán szó szerinti átvétel. Ha az idéző médium nem tesz hozzá saját új információt az eredeti közléséhez, az átvétel terjedelme ne érje el az eredeti közlés terjedelmének egyharmadát. Ebben a tekintetben etikai vétség, ha pusztán az eredeti tartalom információinak felhasználásával az eredetivel összehasonlítható terjedelmű új tartalom készül, még ha az átvétel technikailag nem is teljesen egyezik meg az eredeti közléssel, hanem az formailag módosított, átdolgozott.

o

3. Az átvétel, idézés formája szerzői műfajok esetében

A hírműfajon kívüli olyan sajtóműfajokban, mint a véleménycikkek vagy interjúk, az átvétel és idézés etikai környezete problematikusabb. Ha ilyen műfajú anyagok hírinformáció is tartalmaznak (például egy interjúalany az interjú keretében tesz fontos bejelentést), akkor a hírinformációkra vonatkozó szabályok szerint kell eljárni. A nem hírjellegű információkra, szövegrészekre tekintettel a hírinformációkra vonatkozó átvételnél szigorúbbak a korlátozások: nem csak az eredeti közlés helyét, hanem természetes személy szerzőjét is meg kell jelölni és az idézet szignifikánsan kisebb részére vonatkozhat az eredeti közlésnek, mint a hírinformációk esetében. Hosszabb terjedelmű átvétel vagy idézet az eredeti közlő és a szerző egyedi engedélyéhez kötött.

o

4. Az átvétel formái sajtószemle-jellegű szolgáltatások esetében

Olyan, a közönségnek szóló, sajtószemle-szerű szolgáltatások esetében, amelyek rutinszerűen gyűjtenek össze a sajtóból, annak egy szeletéből vagy egy adott területre vonatkozó írásokból átvett anyagokat, az átvétel legfeljebb az eredeti terjedelem egyötödére rúgó ízelítő lehet, a lényeg rövid összefoglalója, felkínálva a linket az eredeti közlés helyéhez és megjelölve a forrást.

o

*** FŐSZERKESZTŐK FÓRUMA ***
2012. NOVEMBER